

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. július 28.

Vasárnap.

XX. évfolyam 59. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Janosó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyíltterek díja előre fizetendő.

Cassandra-intelem.

A képviselőház híres humoristája, Bessenyei Ferencz, komoly redőbe vonta egyébként pajzán jókedvtől derült ábrázatát. Kisbecskereki választóihoz intézett levelében tudtul adja, hogy a szabadelvű pártból kilép, képviselői megbízólevelét leteszi, mert a szabadelvű párt többé nem szabadelvű és ezt Széll Kálmán rovására kell írni, mert ő építette a volt nemzeti pártnak azt a hidat, melyen az a szabadelvű pártba bevonulhatott, és mert az új párttagokhoz, kik közt sok reakcionárius van, több szeretettel viseltetik, mint a szabadelvű párt régi tagjaihoz, kiknek liberalizmusa számtalanszor kiállta a tűzporóbát.

Nagyon csábító lenne azzal felelni Bessenyeinek, hogy állítása nem akarjuk mondani: sulyos vádjá, csupán szubjektív lahanguiságon alapul, miután maga kijelenti, hogy csak most lett előtte egész világos az új helyzet, mert az ő választókerületében az ellenjelöltjét, ki azelőtt nemzeti párti volt, oly képviselők támogatják, kik ezelőtt szintén nemzeti pártiak voltak, de most a szabadelvű párt tagjai. A szubjektív mozzanat tehát nyilván való és ez megfosztja belső jogosultságától a Cassandra-intést. De nem akarjuk ily könnyedén kimutatni Bessenyei aggodalmainak tarthatatlan voltát. Azt felteszszük róla, hogy ő már tényleg régóta érzi, hogy most más levegő jár a szabadelvű pártban és ez érzelmének csak azért nem adott kifejezést, mert személyes oka nem volt rá. Még tovább is mehetünk selhiszszük, hogy Bessenyei érzelme helyes, csak hogy ő teljesen hamisan ítélte meg az okokat és okozatokat. A szabadelvű párt mostani vezérére, Széll Kálmán miniszterelnökre a legnagyobb dicséret, hogy a Deák-tradíciók letéteményese. És ez nem frázis, hanem valóság. A szabadelvű párt és vezérei bizonynyal mindenkor szabadelvűek voltak, de az érvényesítés módja volt más. Deák Ferencz a szabadelvűségben létező diadalmas erőben bizott s e bizodalma abban nyilvánult hogy ellenfeleit csak az argumentumok erejével akarta meggyőzni. Később azt hitték, többet kell tenni a szabadelvűség védelmére s bizonyos érdekközösséget, szigorú pártfegyelmet teremtettek. Nem firtatjuk, jó avagy szükséges volt-e ez, de azt minden szabadelvű elismeri, hogy Deák álláspontja az ideálisabb és tisztább. Ezt követi Széll Kálmán is, minek az a következménye, hogy sem a kormány, sem a szabadelvű párt nem avatkozik a választók kisebb házi ügyeibe,

hanem szabad mozgást engednek nekik akaratauk keresztülvitelére, ha ezzel valami vitális közérdek nem szenved sérelmet. Azt pedig Bessenyeivel egyetemben mindenki tudja, hogy az nem vitális közérdek, hogy a kisbecskereki választókerület Bessenyeit választja-e képviselőjének, vagy a szabadelvű pártnak egy másik tagját, és ezért nincs is rá ok, hogy az ő érdekében valamely oldalról beavatkozzanak. Erre Bessenyei számíthat legkevésbé, miután még friss emlékezetben él az a kellemetlen zavar, melyet nem régiben ő okozott a szabadelvű pártnak. Akkor a harc hevében senkinek sem akardzott kimondani, minő öreg hibát követett el Bessenyei, mikor azt az ismert rossz viczet nem tudta magába fojtani. A feloldozást teketória nélkül megkapta ugyan, ámde bármely oldalról tekintsük az esetet, nem képezhet az jogezimet, hogy egyenes pártfogásra tarthasson igényt. Bessenyei nyílt levele különben, ha hosszasan foglalkozunk vele, azt a benyomást kelti, hogy a Cassandra-szózat nincs is komolyan gondolva, hanem csak az a célja, hogy a tisztességes távozást fedezze.

A képviselőház összehívása. A „M g” azzal a hírrel szolgált olvasóinak, hogy husz ellenzéki képviselő, aláírásával, kérni fogja a képviselőház sürgős összehívását a végből, hogy a parlamentben szóvá tegyék a Neue Freie Presse „leleplezését” Bánffy Dezső ügyében. A tegnapi reggeli lapok, a mennyiben az Ugronpárt lapjának e hírt átvesszik, oly formában teszik ezt, melyből kitűnik, hogy a képviselőház sürgős összehívásának értelmét és szükségét nem tudják belátni. Mert tényleg nincs ennek sem értelme, sem szüksége. A mi a Neue Freie Presse sokat emlegetett közleményét illeti, abban csupán czikkbeli okoskodások és reflexiók, nem pedig bizonyított tényállítások foglaltatnak. Éppen azért az ellenzéknek remélhetőleg lesz annyi belátása, hogy ilyfajta, tulajdonképpen fogható tartalom nélkül szűkölködő „leleplezések” miatt nem fogják megzavarni a képviselők jól megérdemelt nyári nyugalma és nem fogják ily módon viszonzni a miniszterelnöknek azt az előzőkenységet, hogy a képviselőházat nem királyi leirattal napoltatta el, hanem a saját határozatával. A M-g. híradása szerint oly annyira türelmetlenkedő ellenzéki képviselők annyival is inkább türtőztetbetik magukat, mivel régmúlt dolgokról levén szó, tökéletesen egyre megy, vajjon most, vagy öt hét múlva teszik-e szóvá ezt az éppen nem sürgős ügyet, a mire szeptember 3-ika után is elég alkalmuk lesz.

Megyei gazdasági bizottsági ülés.

Potsa József v. b. t. t., főispán elnökle alatt jul. 21-én tartotta meg a megyei gazdasági bizottság önnegyedi rendes közgyűlését.

A 19 pontban megállapított tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt elnök indítványozza,

hogy mivel a rendkívüli hosszas esőzés folytán tönkrementek nagy részben a termények, melyek a megyei lakosságnak egyedüli jövedelmi forrását képezik, a pénzügyminiszterhez intéz tessék felirat, hogy az egyenes adók befizetése a jövő gazdasági évre halasztassék illetve addig a végrehajtás alul az adózó polgárok mentessenek fel.

Ezután a gazdasági előadó tette meg önnegyedes jelentését, melyet a bizottság az előadó önzetlen és odaadó munkásságának elismerésével tudomásul vett.

Vitát idézett elő a kopár területek bejárásánál a járási tisztviselők fuvar és napi díjainak kiutalása. Azon nézetnek is voltak szószólói, hogy az ügy hivatalos kötelesség teljesítése, mivel az községi adminisztráció-ügy s így sem fuvar, sem napi díj nem számítható fel; de ezzel szemben a gazdabizottság a számvérvő osztálytól helyesbített utinaplók kifizetését meghatározta.

Sepsi-Szentkirály birtokosságának azon határozata, hogy a nyomások gazdálkodást további hat évre fentartja, alaki szempontból visszaadott.

Bőlön község közbirtokosságának szervezeti szabályzata kiegészítésre visszaadott.

Az alispáni megkeresés lótenyésztés-kerületek megállapítása iránt, melyre a bizottság véleménye az volt, hogy az véleményezésre a csikólegelő felügyelő-bizottságnak adassék ki. Alispáni tervezet elfogadtatott, illetve ahhoz hozzá járult.

Ikafalva legeltetési szabályzata visszaadott.

A megyei gazdák terményértékesítő szövetkezet létesíthetése kiküldött bizottság jegyzőkönyvének előadására kimondta a bizottság, hogy ahhoz hozzájárul, ha a mozgalom indítói a szövetkezetet létre fogják hozni. Sem erkölcsi, sem anyagi támogatását nem vonja meg a bizottság és a szükséges lépéseket a földmívelési miniszternél is a támogatása iránt megteszi.

Az E. G. E. feliratát a hazai komló termelése és a vasuti gyorsáru szállítása érdekében tárgyalták, melyekhez a bizottság pártolólág hozzájárul.

A megyei közigazgatási bizottság megkeresése a gazdasági ismétlőiskolák ügyében az érdelemes tárgyalás a jövő gyűlésre halasztatott.

A kálnoki csikólegelő előterjesztett költségvetése elfogadtatott; Miskolci Vilmos elhullott csikójának értéke kártalaníttatni határozatott, mely után több tárgy nem lévén a gyűlés az elnök életésével véget ért.

Tanügy.

Igazgatói zárójelentés a kézdívásárhelyi m. kir. állami fiu- és leányiskolák 1900-901. iskolai évi mu tjáról.

I.

Tekintetes Gondnokság!

Mint az állami el. fiu- és leányiskola igazgatója az 1900-901. iskolai évre vonatkozó jelentésemet szorenecsés vagyok a következőkben terjesztetni elő:

A beírások szept. hó 1-től 6-ig történtek. Az iskolai év megnyitása és a tanítás megkezdése szept. hó 7-én eszközöltetett.

Beiratkozott az iskolai épfolyamán 259 leány és 182 fiu, összesen: 441 mindennapi iskolaköteles tanuló. A létszám ez évben 39-czel növekedett.

Az iskolába járó ismétlő leányok száma 26. volt. Bár a mellékelt statisztikai kimutatás részletes felvilágosítást nyújt minden irányban, mégis a

főbb adatok felsorolását nem tartom feleslegesnek.

A mindennapi iskolaköteles leányok vallásra nézve így oszoltak meg rom. kath: 100, gör. kol: 3, ev. ref: 148, unitárius: 2, izraelita: 6.

A fiuk közül rom. kat. volt 70, gör. kath: 1, ev. ref.: 102, unitárius: 3, izraelita: 6.

Erkölcsei magaviselet tekintetében 296 dicséretes, 100 jó és 10 tűrhető magatartást tanusított.

Az előmenetelre nézve így oszoltak meg: 106 kitűnő, 96 jeles, 101 jó, 60 elégséges és 43 elégtelen osztályzatot kapott.

Az iskolalátogatás elég rendes és pontosnak mondható. Bár a 441 tanuló mulasztott 6657 félnapot, de csak 348 félnap maradt igazolatlanul. És így a mulasztások oka a legtöbb esetben betegség volt és nem hanyagság, nem iskolakerülés.

A lefoly iskolai évben tanították:

Kósa Mariska az I. Székely Mariska a II. Balázs, Tauber Róza a III. Zajzoné Köntzey Kornélia a IV. leányosztályt. Szabó József az I. Szabó Géza a II. Vajna Károly a III. Rákosi József a IV. fiuosztályt. M. Székely János az V. VI. vegyes (fiú-és leány) osztályt.

Iskolánk létesítése óta többet vegyes osztály nem volt azonban a létszám nem ültette a mértéket, mert mind a fiuk, mind a leányok nagy része a IV. osztály végzése után felsőbb intézetbe megyen, s így kénytelenítettünk ezt a módot alkalmazni; de a kényszerűség más oldalról is fellépett. Ugyanis a III. IV. egyesített fiuosztály létszáma csaknem 80 volt s így azok különválasztását az iskola érdeke parancsolta. Bár nevelési és felügyeleti szempontból a vegyes osztály nehézségekbe ütközik, de a kellő ellenőrzés mellett ellene kifogás nem emelhető.

Az évről vizsgálatok június 17. 18. 19. 20 és 21. napjain tartattak s a mint személyesen is, de Baló László, a vizsgálatokat vezető elnök jelentéséből is meggyőződhetett a Tek. Gondnokság az V. el. iskolánk tanítótestülete ügybuzgósággal és lelkiismeretesen végzi kötelességét.

A záróünnepély június hó 23-án tartatott oly nagy érdeklődés, oly imponans közönség jelenlétében, mely ujjal megerősíti a tek. Gondnokság, amaz álláspontját, hogy a záróünnepély a szülő, a közönség és az iskola érdekében másutt nem tartható, mint a nagy. tágas ref. templomban. Meggyőződhetett most is, meggyőződhetett 30 év lefolyása alatt bárki, hogy a záróünnepélynek még a legesekélyebb pontja is a felekezeti színezetnek még a látszatától is távol áll. Ez tisztán iskolai ünnepélye s az is fog maradni.

Egyházi élet.

— A magyarországi minoriták aradi gyűléséből. —

jul. 24.

Mint e lapokban is jelezve volt, a magyarországi minorita konventek képviselői, jul. 23-án kezdődőleg Aradon tartják szokott összejövetelüket, az u. n. kis káptalant. Ezt az érdekes gyűlést a Rend nagydírmű magyarországi tartományi Főnöke: Dr. Csák Csyjók Alajos a következő ékes és eszmében gazdag beszéddel nyitotta meg:

„Főtisztelendő Tanács-Atyák!

Kedves Testvéreim az Urban!

Az isteni gondviselés iránt legmélyebb háláérzelmeimtelől áthatottan üdvözlöm ft. Tanács-Atyákat; legmélyebb hálától eltelve mondom; mert míg néhány társunkat a siralom völgyéből a nagykáptalan óta közölünk szent. Ferencz pátriárkánk szőlőjének munkásai közül magához szőlített: végtelen kegyelme megengedte, hogy e napokra édes Provinciánk ügyeinek megbeszélése végett összegyülekezhettünk. Áldott legyen érte szent. nove. E szentséges név segítő erejében bízva, abból erőst, lelkesedést merítendők kezdjük meg tnnácskozásunkat s az Ur Jézus és szent. Ferencz Atyánk irántáplált szeretetünkkel szentegyházunk és annak nagy fejedelme szentséges atyánk XIII. Leó pápa irántáplált törhetetlen ragaszkodásunkkal szívünkben s a szent lélek ur Isten segédelmével kívánunk egy-egy porszemmel hozzá járulni ahhoz a nagy műhöz, annak diadalához és diadalmához, melynek csak parányi munkái vagyunk: szent. rendünk s ezzel közvetve szentegyházunk felvirágoztatása művéhez.

Érezzük gyarlóságainkat, ismerjük tehetségeink fogyatékosságát s azért fordulok a világ világosságához segítő malasztért, támogatásért ügyeinkben, jól tudván, hogy „kérjétek és adatik, zörgessetek és megnyitattik”, mely iteni szavaknak való é telmek nézve az, hogy „keressük az ő országát és igazságát.” Ebben rejlik munkánk alapja, értéke, gyümölcse. Mert mit kérhetnénk mi mindenek előtt felülről? azt a mi lelkünknek, értelmünknek világosságot ad; azt mi kiemel bennünket a föld sarából s oda vezet a jóság és szeretet örök kufejéhez az örök Istenhez. Hiuság minden e földön, csak te benned nyughatik meg lelkünk ó Istenünk, ki tiszta szeretet vagy.

Tökéletesedésre vagyunk küldve a földre. Az üdvözítő Jézus szavai szerint: „legyetek tökéletesek mint a ti mennyei Atyátok tökéletes” s míg a mennyeik után sovárgó lelkünk küzd fárad a tö-

kéletes boldogság után, mely nem más mint egyesülés az örök jóval, míg nap-nap után kell szorgoskodnunk az örök javakért, saját üdvösségünkért hivatásunk a gondjainkra bízott lelkek üdvösségének munkálása is.

E kettős feladatnak teljesítéséhez terheket rak mindannyiunk vállaira s minél jobban érezzük amannak súlyát is, de minél inkább bízunk Istennek segítő malasztjában s azért esedezni meg nem szününk: annál bizonyosabbak lehetünk benne, hogy támogatására számíthatunk. Isten nélkül magunk, sem felebarátaink elméjét kellőleg fel nem világosíthatjuk.

Itt is főtisztelendő Tanács Atyák, miként visítáimkor, csak újra ismételtén újra és újra ismételtén is hangoztatom, hogy lelkünk törekedjünk üdvösségének élni, a szent Atyák igeu nagy haszonnal járó műveit olvasgatni, a tudományt művelni.

Boldog az a szerzetes, ki ezellájában magát jól érzi s nem a világban keresi szórakozásait. Ne a világban keressük tehát a tekintélyt, a népszerűséget. E tekintély, tisztelet és megbecsülés annak jut osztály részül, ki papi kötelessége hű és buzgó teljesítésében lelő örömet, boldogságot „Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis non sicut mundus ego do vobis” mondja a béke és szeretet legnagyobb mestere. A békét a becsületesen teljesített munka mellett otthonunkban találjuk fel, hol az ur Jézussal társaloghatunk zavartalanul, hol képezhetjük magunkat azon tudományokban, melyek ékességei egy papnak s melyekkel szolgálhatjuk haszonnal Szentegyházunkat, hazánkat, rendünket, Isten nagyobb dicsőségére magunk és a reánk bízott lelkek üdvösségére.

Ecce quam bonum et iucundum habitare. Fratres in unum. Mint egy Atyának gyermekei egymás iránt szeretettel kell eltelve lenünk. Ezt a szeretetet a legbensőbbben kell egymás között ápolnunk óvakodva mind n vizsálytól. Mindnyájunkkal közös gyarlóságot tekintetbe kell vennünk s egymás gyengeségeit szeretettel elnézünk, sőt igyekezzünk a szeretet hangján s annak mindenható erejével egymást javítnunk. „Alter alterius onera portate sic adimplebitis legem Christi.”

Ha bajaink vannak, a vizsálykodások, egyenlenségek soha ki ne jussanak a világba; mert nem lenne szerencsétlenebb, veszedelmesebb papokra nézve, mintha a világ erről tudomást vesz; ez meggyöngíti a papi tekintélyt, a legnagyobb megrovásnak tenné ki a torzalkodókat, ártana magának Jézus egyházának is, mert annak szolgálói kell, hogy jó példát mutassanak a szeretetben mindenknek. „Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona, et glorificent patrem vestrum, qui in coelis est.”

E tiszta, megnevelő szeretettel üdvözlöm én itt a Ft. Tanácsos atyákat s mielőtt rövid beszédemet befejezem, a leghálásabb érzelmekkel emlíkezem meg Reverendissimus Generális Atyánkról s a R. R. Generális Definitoriumról, kiknek jóakarata és kegyes támogatása eszközölte ki számunkra a Szentszéknél azt, hogy három ízben 4 évre történjék a választás miáltal lehetővé vált magyar Provinciánk ügyeit arányosan beosztott időben intézni. Ez alkalomból, midőn a Reverendissimus Generális Definitoriumnak a Szentszékhez érdeklünkben előterjesztett kérelmét s a Szentszék kegyelmes választát a 4 éves cyclusra vonatkozólag actáink közé igtatjuk, kérem a Ft. Tanácsos Atyákat, hogy e gyűlésünkből hálánk és meg nem fogyatkozó alattvalói szeretetünknek bizonyosságát Reverendissimus Generális Atyánk és a Reverendissimus Definitoriumnak üdvözlő táviratot küldjünk.

A tanácsos Atyák hálás érzelmekkel adóznak a jótéteményért s a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel határozzák el az alattvalói hűséget és ragaszkodást kifejező sürgöny küldését.

VIDÉK.

A bereczki uláság.

(Esztelnek, július 24. *)

Tisztelt szerkesztő Ur!

A bereczki tanuló ifjuság folyó hó 20-án Bereczkben a vendéglő nagytermében kedélyes

*) Mult számunkra későn érkezett. Jövőre gyorsabban kérjük az e fajta dolgokat beküldeni. Szerk.

TÁRGZA.

A megváltó képe.

Profán kezek vászonra festék
Az örök Isten szent fiát,
Keresztre vert vonagló testét
És homlokán a glóriát.
Szemem reá mered a képre
És nézem némán, hidegen. . . .
Nem így van az Ó tiszta képe,
Nem így az én szívemben ide benn!

Hogy ismernék e képben rája?
Hisz itt a földi oly kevés!
Minthogyha szive nem is fájna,
Mig győtri izzó szenvedés.
Nincs küzdelem a szent orcákon;
Szemén az eszme fénye hol?
Itt csak a megölt Istent látom,
A diadalmas ember nincs sehol!

Más, más a kép, mit lelkem álma
Szent áhitattal rejteget:
Te, az erőnek ideálja,
Ki földre hoztad az eget!
Harcodnak nincs hamis vonása,
Fájdalmad óriás, igaz,
De emberszived dobbanása
A keresztfán is, ott is, mindig az!

A görös ajkak összezárva,
De egy mosoly mindent fedez;
Egy áruló „haj” szörnyű ára
A millióknak üdve lesz.
S míg kin gyötör lángolva, égve,
A szemben egy sugár marad:
Erődnek megdicsőült fénye,
Világmegváltó győztes Akarat!

Oh, teste örök szeretetnek!
Te szétszűrő búvalak!
A lelkemet azért ne fedd meg,
Hogy téged így álmodtalak!
Igy rajzolt emberbűszkeségem!
Előttem így vagy szent, csodás!
Magasztos áldozatra lelkem
Felgyujtani nem bírja más!

A te képed élő talizmán;
Biztat, vigasztal, fedd, tanít,
Hogy lelkemen maradjon tisztán,
Mint szent, örök sugár: a hit!
S e hittel lássam drága véred
Aláperogni szüntelen,
Hogy a mit oly rég esdve kérek:
Enyhüljön az én Szenvedő Szívem! . . .

Szabó Jenő.

táncmulatságot rendezett, mely ügyerkölesileg mint anyagilag remekül sikerült. Nemcsak Bereczk-ből, hanem a környékről is nagy számmal jelent meg az előkelőség. A kedélyes multság, ősi szokás szerint, kiválóan virradt. A jelen voltak névsorát nagyjában ekkép sikerült összeállítanom.

Asszonyok: Balázs Pálné, Bertalan Antalné, Darkó Gáborné, Finta Jánosné, Gábor Istvánné, Gligor Ferenczné, Györfő Istvánné, Kauffmann Józsefné, Khell Bogdáné, Konya Mihályné, Ifj. Kovács Józsefné, Id. Kovács Józsefné, öz. Kovács Józsefné, Lakatos Józsefné, Merza Antalné, Molnár Jánosné, E. Szaevay Miklósné, öz. Szánthóné, Veres Jánosné, Zsigmond Ferenczné, stb.

Leányok: Bálin. Terike, Bertalan Mariska, Bogdán Rózsika, Borbáth Anna és Ilona, Dénes Emilia, Finta Albina, Erzsike és Victoria, Herold Mártha, Györfő Anna és Vilma, Kauffmann Mariska és Sarolta, Khell Katinka, Konya Juliska, Kovács Ida, Kovács Mariska, Lakatos Nelli, Németh Juliska, Propper Irén és Olga, Szánthó Ottika, Szilágyi Rózsika, Veress Jolán, Zsigmond Vilma stb.

Tisztelettel:

E. Sz. J.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A belügyminiszteriumban immár be van töltve a sok tekintetben igen fontos, egyideig őrésében volt segédhivatali főigazgatói állás. Széll Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter egy kitűnő tisztviselőt, Zájzon Gyula segédhivatali igazgatót nevezte ki segédhivatali főigazgatóvá. Ez az előléptetés a legelőkelőbb megelégedést fogja kelteni mindazokban, kiknek alkalmunk volt az új főigazgatóval érintkezésbe lépni. Zájzon kinevezése a belügyminiszterium segédhivataliban több érdemes tisztviselő előléptetését vonta maga után.

— **Miniszteri engedély.** A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Ur. Nagyméltósága f. évi 50163. sz. a. kelt rendeletben, — a vármegye közigazgatási bizottság előterjesztése alapján megengedte, hogy Balázs Márton a nőgyógy. leányiskolájánál az igazgatói teendőket a jövő iskolai évben is elláthassa. Gratulálunk!

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter dr. Márkus Jenő sepsiszentgyörgyi bírói aljegyzőt a sepsi-szentgyörgyi bírói aljegyző mellett alkalmazott ügyészé megbízott állandó helyetteséül rendelte ki.

— **Székely értekezlet Kolozsvárra.** Ismeretes az „Eke” mozgalma, mely szerint egy nagy-szabású székely kongresszus létrehozásán fáradozik. Az egységes eljárás végett kérdést intéztek a Székelyföld irányadó köréhez s tárgyalására nézve. A sok oldalról beérkezett feleleteket az „Eke” érdemes vezetősége összegyűjtötte és folyó hó 28-án Kolozsvárra előértekezletet fognak tartani a tárgyan. A gyűlés iránt melyre ugy a székelyföldi hírlapírókat, mint a vezető férfiakat meghívhat, nagy az előkészület. Az értekezlet tárgya kongresszus előkészítése és a teendők megbeszélése. Különben az összehívandó székelykongresszus elé is az egész Székelyföldön igen nagy várakozással néznek, s kíváncsian tartják annak minél előbb való összehívását.

A kolozsvári Mátyás-szobor. Fadrusz János már elkészítette Mátyás király király szobrát, melyet Kolozsvárnak főtérén fognak fölállítani. A minta, mely tudvaleg nagy aranyérmét nyert a párisi világkiállításon, bronzba van már öntve de csak a jövő tavasszal tartják meg a teljesen kész szobor leleplezését. Ebből az alkalomból országos ünnep lesz Kolozsváron, a h. Ő Felsége is elmegy.

— **Új kanonok.** Zomora Dániel, volt imcsfalvi, utóbb gyergyóalfalui alesperes plebánost Gf. Majláth Gusztáv Károly püspök kinevezte gyulafehérvári valóságos kanonokká. E kinevezés által egy nagymiveltségű, széles látáskörű, intelligens taggal szaporodott a gynlfehérvári püspöki káptalan.

— **Áthelyezés.** Fejér Endre kézdipolyáni róm. kath. lelkész áthelyeztetett hasonló minőségben Ilyfalvára.

— **Státusgyűlési képviselők.** A kézdiorbai r. k. esperes körület részéről f. hó 25-én történt meg az erdélyi r. k. státusgyűlésbe küldendő kép-

viselők választása, Kézdivásárhelyen, a főgymnasium egyik termében. Választatott 2 világi és 1 egyházi képviselő. Világi képviselőkké egyhangulag, közfelkiáltással Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd és Cseh Gyula főszolgabíró, egyházi képviselővé László József lehményi plebánost választották meg. Mindkét választást Bálint László t. kanonok főesperes vezette sok körültekintéssel és kiváló tapintattal.

— **Nyugalomba vonulás.** Fazakas József, a kolozsvári áll. tanítóképző intézet legkiválóbb tanára, előre haladott korára való tekintetből nyugalmába helyezését folyamodott. Fazakas József a tanítóképző tanárok első gárdájából való, még Br. Eötvös József miniszter nevezte volt a kolozsvári ref. kollegiumból a zilahi áll. tanítóképzőhöz. a honnan pár év múlva Kolozsvárra helyezte át s itt majdnem 3 évtizen át nagy lelkesedéssel, lángoló hazafiassággal oktatta a jövő tanítónemzedéket a magyar nyelv és magyar történelemből. A magyar nemzeti szellem ápolásának egyik kiváló vezér munkása volt Fazakas, Pál Ferenczel együtt, a kiknek helye nehezen lesz pótolható. Távozása jelentékeny veszteség a magyar tanítóképzésre Fazakas J. szerkeszti már másfél évtíz óta a „Család és Iskola”, az erdélyi részek legjobb tanításügyi lapját, melyet nemcsak tanügyi munkások, de szülők is állandóan olvasnak. Ennek szerkesztése továbbra is az ő tapintatos kezeiben lesz s így a nyugalomban is egyik leghívebb munkása lesz az iskola és a szülői ház közötti szorosabb viszony megteremtésének és fejlesztésének. A tanári székben, utóda Méssáros Jenő, tenesvári professzor lett.

— **Új tanerők.** A kézdívásárhelyi polgári leányiskolához a nőgyógy. közgyűlése az iskola felügyelő bizottságának javaslatára óraadókul egyhangulag megválasztotta: Hassák Vidor főgymnasiumi igazgatót a mennyiségűtannak az egyik osztályában, M. Székely Jánosné Forgette Antóniát a német és franczia nyelv, Székely Katinka okleveles tornatanítónőt a tornászat, s Czecz Mártonnét a zongora tanítására. A ref. növendékeknek a hittant Szabó Jenő rendes lelkész fogja tanítani.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Jancsó Sándor, egy jóra való, becsületes iparos polgártárs és vendéglős, f. h. 26-án, 54 éves korában pár napi szenvedés következtében, tüdőgyulladásban, elhunyt. Szombaton d. u. temették el szép részvét mellett a ref. temető-kertbe. Nyugodjék esendően.

— **A kivándorolt Székelyek Romániából.** csoporthoz, százával jönnek haza Lemhénybe, Martonosba, Bereczkbe s a többi kézdívási községbe. Munkát nem kaptak, mert a romániai hatóságok a gazdák közönségnek katonaságot becsatoltak rendelkezésre a nyári arató stb. munkák elvégzésére s ennél fogva az ott munka nélkül lézengő idogeneket s így a székelyeket is hazatoloncoltatták.

— **Gyilkosság.** Vajna János kovásznai lakost — mint egy rövid értesítésben közlik velünk — f. hó 26-án meggyilkolták.

— **Véletlen nyilkosság.** Derzi Sámuel eselőd Miklósváron f. hó 24-én délelőtt a mezőn Ádám György napszámmal vizsgálta gazdájának a földön gondozás nélkül hagyott fegyverét. A fegyver töltve volt, de erről Derzi nem birt tudomással. Közben a fegyver véletlenül elsült s Ádám György halva rogyott össze a golyótól, mely szíven találta. A kir. törvényszék kiszállván a hely színére, megajtette a boncolást és az előzetes vizsgálatot. A szándékosság kivan zárva.

— **Megfuladt kis gyermek.** Bartos József volái lakos a mezőre ment dolgozni. Eliudulása előtt Gyula nevű 3 hónapos kis fiát az ágyban egy nagy hárász-kendővel betakarta s hat éves fiának gondozására bízta. A kis csecsemő a nagy kendő alatt megfuladt. Az esetről jelentést tettek a kir. törvényszéknek, mely a vizsgálatot azonnal megindította. Kiderült, hogy a kis fiú az édes anyja gondatlanságának lett áldozata, s így Bartosné gondatlanságából okozott emberölésért fogják vád alá helyezni.

— **Nőgyógy. közgyűlés.** A kézdívásárhelyi jótékony nőgyógy. mult szerdán közgyűlést tartott, Székely Jánosné elnökle alatt. Megnyitás után Balázs M. igazgató terjesztette elő terjedelmes és nagy gonddal összeállított jelentését az elmúlt iskolai évről. A közgyűlés és a felügyelő-biz. igazgató-jelentését tudomásul vette, az 1900–901. tanévi száma-

dásaira vonatkozólag pedig, a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján, a felmentvényt megadta. — Ezek kapcsán Székely Jánosné nőgyógy. elnök és Baló László felügy. biz. h. elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak Balázs Márton igazgatónak, nemcsak az egyesület történetének díjtalan megírásáért, de mindazon lelkes munkásságáért is, a melyeket mint az egylet titkára, a polgári leányiskolának igazgatója, gondnoka és gondnoksági jegyzője is, a lefolyt tanévben a legnagyobb odaadással végzett. Ezután igazgató indítványára töröltetett 3 szegény tanuló 63 korona tandíjhátralék. Majd Balázs Márton igazgató több oldalú elfoglaltságára való tekintetből a gondnoki állásról lemondván, helyébe Biró Sándor nőgyógy. jegyző és felügy. biz. tag választott meg. Elfogadta ezután a gyűlés az 1901–902-re készült költség-előirányzatot s intézkedett az államsegély és vármegyei segélynek kérényezése iránt. Ezek után igazgató előterjesztésére a közgyűlés Molnár Eszter polg. isk. tanítónőnek fizetését rendezte aképen, hogy jelenleg 1000 korona fizetése, 3 évig 200—200 koronával emeltessék s így az, az 1903–904-ik tanévre 1600 korona fizetés és 370 korona lakbér összegből álljon. A folyó ügyek tárgyalása után jegyzőkönyvi köszönetet mondtak még az iskolából távozó Székely Malvin tanítónőnek, nemcsak odaadással végzett sikeres működéséért, hanem az iskola könyvtárának rendezése alkalmával végzett nagy munkásságáért is. Ezzel a gyűlés véget ért.

— **A tüdővész elleni kongresszus.** London, július 25. A tüdővész elleni kongresszus gyógy- és kórtani osztálynak tegnapi ülésén Heron tanár kimondotta, hogy Koch tuberkulinja nagyon jó gyógyító és diagnosztikus szer. Kochot lelkesen ünnepelték. A nyilvános ülésen Brouardel tanár Koch ellenében azt fejtegette, hogy a tuberkulózis átvihető az emberekre, és a tüdővész állatok tejével, húsával a tüdővészesezek gyógyíthatóságát ő is kétségtelennek tartja.

KÖZGAZDASÁG.

Haltenyésztés.

— július 24.

Folyóvizeink szabályozásával egyszer s mindenkorra vége szakad a régi halbősének. Óriási nagyságu területeket ármentesítettünk, a melyeken a szó szoros értelmében termelt a hal; ma mar szántják, vetik azokat. A halászat a folyó medrébe szorult; ezekből a medrékből pedig a leggondosabb műveléssel is csak nagyon csekély részben elégtételt ki a kereslet. Kevés lévén a hal, tetszőságon drága; ennél fogva fogva a fagyasztása igen szűk határok között mozog, pedig igen egészséges s általánosan kedvelt táplálék.

A kultúra nyomában járó eme halapadás pótlására legfőbb eszközül a mesterséges haltenyésztést kell tekintenünk.

A mesterséges haltenyésztés ma már önálló mezőgazdasági termelési ág, a mely a vázolt viszonyok következtében nálunk is egyik a legmegbecsülendőbb jövedelmek forrásának s a legteljesebb mértékbe megérdemli, hogy a gazdák figyelmét rája tereljék.

Hazai viszonyaink között főszólyt a pontytenyésztő tőgazdaságokra kell helyezzünk.

A halfajt jó husu, gyorsan hizó nem kényes úgy hogy termelése s piacra vitele semmi különösebb nehézséggel nem jár. Tenyésztésére olyan területek is használhatóak, a melyek egyébként parlagon heverőnek. A tavak létesítése, különösen ha a víz közel van, kevésbe kerül, mert a jó tavakat nem ással, hanem töltések emelésével kell előállítani. Az ilyen tavakba helyezett ponty azután magától, minden pénzbe kerülő takarmányozás nélkül nő, gyarapszik: az üzem költsége tehát a lehető legcsekélyebb, mindössze is a felügyeletre s a kihasználásra szorítkozik.

A mint azután az eddigi tapasztalatok mutatják, nálunk a pontytenyésztésnél mellékhal gyanánt igen szép eredményt nyel tenyészhető legnemesebb halaink egyike: a fogas-süllő.

A tőgazdaságnak, mint művelési ágának lényege az, hogy bizonyos földterület termőerejét halhus-növelésre fordítjuk. Hogy a területet e végből vízzel kell borítanunk, az csak a művelődés módját határozza meg, minek következtében a tőgazdaságokat a gazdasági viszhasználatok közé kell sorolnunk.

A fent adott meghatározásból, már most önként

következik az, hogy bizonyos nagyságu területén csak bizonyos, a terület termő erejének megfelelő mennyiségű halat lehet termelni s hogy a jövedelmezőség megítélésénél alapul csak az szolgálhat, hogy terület-egységenként, mennyi a várható husszaporulat.

Ez a husszaporulatot megszorozva a hal piaci értékeivel, kapjuk a nyers jövedelmet, a melyből, ha

levonjuk a kezelés, mondjuk a művelés költségét és befektetési tőke törlesztési kamatait nyerjük a tiszta jövedelmet.

(Folytatjuk.)

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó lap tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Hirdetések.

Sz. 3623—1901.
tlkvi.

Hirdetmény.

A Kézdivásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhirre tétetik, hogy Háromszégmegyében bekebelezett Bita község tagosítása következtében a község telekkönyvei a 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest átalakítottak és ezel egyideűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t. czikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX t. cz. -ben szabályozott eljárás a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottak.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1901. évi október hó 7-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre

nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitézett határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okmányokat mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírást az 1886. évi XXIX. t. cz. 15—18. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5—7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy odahassanak, hogy az átruházó tlkvi tulajdonosai az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt előszóval ismerje el és e tulajdonilag bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa mert különben jogait ezen aton többé nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is esznek és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilván könyvileg bejegyezve, ugy-szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék, mint tlkvi. hatóság.

K.-Vásárhelyt, 1901. június hó 2-án.

Dr. Nagy,
tr.-széki albiró.

104 2—3.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy Kézdivásárhelyt és vidékén már 10 év óta folytatam a kéményseprést; azonban a mai naptól kezdve a régi árakat jóval alább szállítom s így felhívom figyelmét az alábbi kéményseprési árakra:

Földszinti mászó kémény	20	fillér.
1 emeletes " " "	40	"
2 " " " "	60	"
Czylinder földszint	12	"
1 emeletes czylinder	24	"
Kémények égetése a betakarítással együtt	80	"
Takarék tűzhely 1, vagy 2 sütővel ellátva	20	"
Kályha oszlop kályhával együtt	20	"

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok

Tisztelettel:

Krisztián György,
kéményseprő.

(98. 3—6.)

A t. butorvevők
becses figyelmébe van szerencsém ajánlani Kézdivásárhelyt az ev. ref. templommal átellenben nagy vászártelekben felhalmozott
butor raktáramat,
a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ruha és étesszékrenyek, szalon- és ebédlő asztalok, ágyak, mosdó és éjjeli szekrények; továbbá: magas, félmagas, háttas és hosszorú diványok, garnitúrák, matracok, fali és toalettkükrök, nád, és préselt ültető hajlított székek ablak carnisek, stb., melyeket mind honi gyárakból szereztven be, azon helyzetben vagyok, hogy azokkal olcsó árak mellett a legszebb kivitelben árusíthatom el.
Kütfő tisztelettel:
Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Magyar szab. találmány.

„IDEÁL“

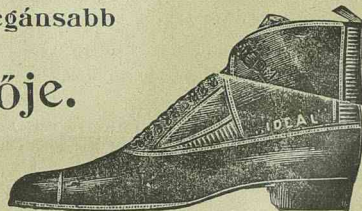
Hazai ipar.

A jelenkor legezészerűbb

és legelegánsabb

Gzipője.

12-0 69.)

Kapható: Fejér Lukács fiainál Kézdi-Vásárhelyt.

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca